

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΗ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ

ΒΑΣΙΛΙΟΥ ΣΚΟΡΔΕΛΗ, π. Διευθυντού του Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΔΕΞΙΟΥ ΖΑΜΑΡΙΟΥ Διευθυντού των Ζαριφείων Διδασκαλείων εν Φιλιππουπόλει, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Διευθυντού του Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Δ. ΓΡΑΦΕΙΑΔΟΥ, ύποδ. του Όρφανοτροφείου Χατζηκώστα

ΕΝ ΤΗ ΗΜΕΔΑΠΗ

Συνδρομή ετησία προπληρωτία

δραχ. 6

Παρακαλούμεν τους καθυστερούντας να αποστείλωσιν αυτήν εν συστημένη επιστολή.

ΥΠΟ

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Διδάκτορος τής Φιλοσοφίας, και ειδικώς τής παιδαγωγικής, πρώην γενικού επιθεωρητού των δημοτικών σχολείων του Κράτους, μέλους τακτικού του εν Γερμανία συλλόγου του προς διάδοσιν τής επιστημονικής Παιδαγωγικής κλπ.

ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός 'Αναγνωστοπούλου αριθ. 16.

ΕΝ ΤΗ ΑΛΛΟΔΑΠΗ

Συνδρομή ετησία προπληρωτία

φρ. χρ. 7

'Αποστέλλεται διά συστημένης επιστολής εις μονόγρασσα γραμματόσημα Τουρκίας (5 γρ. 1 φρ.

'Αριθ. 27

'Εν 'Αθήναις τῆ 8 Φεβρουαρίου 1894.

'Ετος Β'.

Ο Κ. ΧΑΡΙΣΙΟΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ ΩΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

'Επίμετρον.

'Εν τῷ 25 και 26 φύλλῳ τῆς 'Εκπαιδεύσεως, ἐνθα ἐπραγματεύθημεν διὰ μακρῶν περὶ τῆς βδελυρᾶς συκοφαντίας τοῦ ἐπιβοήτου πλέον καταστάσαντος Παπαμάρκου, εἶχομεν κλείσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο νομίζοντες αὐτὸ περατωθὲν μετὰ τὸν πρωτοφανῆ ἔλεγχον τῆς ψευδολογίας τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ διπλώματός μου καὶ τοῦ πιστοποιητικοῦ τοῦ αἰοδύμου Στάυ, ἀ ἀνεγνώρισε καὶ παρέδεχθη ὡς γνήσια καὶ αὐτὸς ὁ συκοφάντης. 'Αλλὰ φαίνεται ὅτι ἐγὼ ἔκαμα τὸν λογαριασμόν χωρὶς τὸν Παπαμάρκον! Αἱ ἀντιφάσεις καὶ ψευδολογίαι καὶ συκοφαντίαι καὶ ὕβρεις καὶ μωρολογίαι διὰ τὸν Παπαμάρκον εἶναι τίτλοι καὶ ὅσα περισσώτερον ἐλέγγχεται περιπίπτων εἰς τοιαύτας πράξεις, τοσούτω μᾶλλον ἐναβρύνεται καὶ καλλωπίζεται διὰ τοῦτο, τοσούτω καὶ πλείονος τιμῆς καὶ ὑπολήψεως θεωρεῖ ἑαυτὸν ἄξιον παρὰ τῶν ἀνθρώπων. 'Ενταῦθα εἶχομεν κατὰ πάσαν πιθανότητα ψύχωσιν τοῦ χειρίστου εἶδους, καθ' ἣν συνεταράχθη καὶ ἐνηλλάγη ἡ ἀρετὴ μετὰ τὴν κακίαν καὶ ἡ λογικὴ μετὰ τὴν ἀλογίαν. Καὶ ἂν μὲν εἶναι ψύχωσις, τότε ἡμεῖς οὐδὲν εἶχομεν νὰ ἀντεῖπωμεν καὶ οἰκτείροντες τὸν ἀνθρώπον καὶ ἐλεοῦντες αὐτὸν ἐπὶ τῇ συμφορᾷ παραπεμπόμεν εἰς τοὺς ἰατροὺς πρὸς ἴασιν τῆς ψυχικῆς ταύτης νόσου. 'Αν ὅμως δὲν εἶναι πάθημα ψυχικόν, ἀλλ' ἀναισχυντία μοναδικὴ κατὰ τὸ μέγεθος ἡ ἐπιμονὴ αὐτοῦ νὰ ἐμφανίζηται ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἀποκαλῶν τὴν ἀλήθειαν ψεῦδος καὶ τὴν

ἀρετὴν κακίαν, τότε πρέπει νὰ ἀγανακτήσῃ τις ἐπὶ τῇ ἀνοχῇ τοῦ Ἱπουργοῦ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν, ὅστις τοιοῦτον βδελυρὸν συκοφάντην καὶ ψευδολόγον διατηρεῖ ἀκόμη σύμβουλον του καὶ δὲν διώκει αὐτὸν κακῶς ἐκ τοῦ Ἱπουργείου τῆς 'Εκκλησίας καὶ τῆς Παιδείας, ὅπερ ἐμόλυνε καὶ ἐβεβήλωσε διὰ πράξεων ἀναισχυντῶν, αἵτινες ἐκίνησαν τὴν ἀγανακτῆσιν ὅλης τῆς κοινῆς διὰ τὸ πρωτοφανές καὶ μοναδικὸν θράσος ἀνθρώπου θέλοντος νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν ὡς ψεῦδος. 'Αλλ' ἄς ἐλθῶμεν εἰς τὸ προκείμενον.

Οἱ ἀναγνώσται τῆς 'Εκπαιδεύσεως ἐνθυμοῦνται ὅτι ὁ συκοφάντης Παπαμάρκος ἰδὼν τὸ ἔμον πτυχίον καὶ τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ Στάυ ἐνθα ρητῶς ἀναγράφεται ὅτι ὑπέστη τὰς διδακτορικὰς μου ἐξετάσεις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ 'Ιένης, ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔχω πτυχίον καὶ ἡ ἐπιτροπεία ἢ τριμελής ἢ λαβούσα τὴν ἐντολήν νὰ ὑποδείξῃ αὐτῷ τὸ πτυχίον, διὰ πρακτικοῦ ἀνεκοινώσῃ μοι τὴν γνώμην ταύτην τοῦ συκοφάντου. Πᾶς τις ἄλλος μὴ Παπαμάρκος ἔχων κόκκον αἰδοῦς μετὰ τὸ πάθημα τοῦτο τὸ βαρὺ μετὰ τὴν πανηγυρικὴν ταύτην διάψευσιν τοῦ ψευδολόγου καὶ συκοφάντου ἀναγκασθέντος νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ψεῦδος του καὶ τὴν συκοφαντίαν του ὑπὸ τὰ σκώμματα καὶ τοὺς γέλωτας τῆς κοινῆς, θὰ ἐσιώπα καὶ θὰ ἰδεῖκνευε διὰ τῆς σιγῆς ὅτι θέλει νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ἐγκλήματὸν του. 'Αλλ' ὁ Παπαμάρκος εἶναι ἐξ ἄλλης οὐσίας κατασκευασμένος. Μετὰ τὴν πτώσιν του τὴν οἰκτράν ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ καὶ τὴν βορβορώσιν του.

Καὶ περὶ τὸν 1 μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἡ περιλάλητος τοῦ Παπαμάρκου σοφία καὶ μοχθηρία διενεώθη νὰ γράψῃ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον 'Ιένης ἐπιστολήν καθ' ὅλα ἄτιμον καὶ ἀξίαν τοῦ Παπαμάρκου καθ' ὅλα, δι' ἧς ἐζήτηε νὰ παραπλανήσῃ

στόν. Ἄν δὲ ἔχω πτυχίον ἀληθινόν, ὃ ἔλαβον κατόπιν σπουδῶν καὶ ἐξετάσεων ἐν Πανεπιστημίῳ, τότε οὐδεμίαν ἐξουσίαν εἶχον νὰ ἀποκτήσω τοιοῦτον, τοῦτο εἶναι ὑπέροχισ ἐμοῦ, ὅστις ὄφειλον νὰ εἶμαι δημοδιδασκαλός καὶ οὐχὶ πλέον. Ἡ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐκτίμησίς μου καὶ ἀναγνώρισις μου οὐχὶ μόνον παρὰ τῶν ὁμοφύλων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ξένων καὶ Ὀθωμανῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν, ὡς μαρτυρεῖ ἀναφορὰ συμπάσης τῆς πόλεως ἐν ἔτει 1878 εὐρισκομένη εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Συλλόγου τῶν Γραμμάτων, δι' ἧς ἐκφράζεται τῷ Συλλόγῳ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς πόλεως διὰ τὴν ἰδρυαίν τοιοῦτου εὐεργετικωτάτου σχολείου, εἰς τὰ ὅμματα τοῦ κ. Παπαμάρκου εἶναι ἀποπομπὴ ἐμοῦ, ὅστις μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ὑπουργῶν καὶ τμηματάρχων ἐδέχθη νὰ ὑπηρετήσω ὡς καθηγητὴς τοῦ Δικασκαλείου Ἀθηνῶν, διότι δὲν ἤθελον νὰ ἀφήσω τὸ σχολεῖόν μου ἀσυμπλήρωτον ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅπερ ἀνεγνώρισαν καὶ ὑπερεπήνεσαν καὶ φίλοι καὶ ἐχθροί. Ἡ ἐν τῷ Διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν παρὰ πάντων ἀναγνωριζομένη καὶ ἐπαινουμένη ἐργασία μου, ἡ μέχρι αὐταπαρνήσεώς εἰς τὴν μόρφωσιν δημοδιδασκάλων ἀφοσιώσις ἐμοῦ μέχρι 40 ὠρῶν καθ' ἑβδομάδα ἐργαζομένου, ὡς οὐδέποτε εἰργάσθη οὔτε ἐν Διδασκαλείῳ οὔτε ἐν γυμνασίῳ καθηγητῆς, μαρτυρεῖ εἰς τὰ ὅμματα τοῦ κ. Παπαμάρκου ἀσυγγνωστον ὀκνηρίαν καὶ ἀμέλειαν. Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ πολυῶρου τῆς ἐργασίας μου ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ὑπουργοῦ Ν. Παπαμιχαλοπούλου καὶ ἡ ἀμοιβὴ αὐτῆς διὰ γενναίου ἐπιμισθίου ἐν ἔτει 1881 εἰς κεφαλὰς ἡλιθίων καὶ οἰνοφύγων μεταστοιχειοῦται εἰς ἐπίπληξιν. Ἡ ἀναγνώρισις ἢ ἔκθυμος τῶν ἐργασιῶν μου ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ὑπουργοῦ κ. Κ. Λαμβάρδου καὶ ὁ προβιβάσμός μου εἰς διευθυντὴν τοῦ Διδασκαλείου Λαρίσης, ἡ ἀναγνώρισις τῶν προσπαθειῶν μου ὅπως ἀναδείξω τὸ Διδασκαλεῖον Θεσσαλίας ἄριστον Διδασκαλεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ παρὰ τοῦ τότε ὑπουργοῦ ἐκφραζόντος δι' ἰδίῳ ἐγγράφῳ τοὺς ἐπαίνους του καὶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν του καὶ παρὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Χ. Τρικοῦπῃ δι' ἰδιοχείρου ἐπιστολῆς συγχαίροντός μοι διὰ τὸν εὐδόκιμον διδασκαλίαν μου, ἡ παρ' ἀπάσης τῆς πόλεως, ἡ παρὰ τῶν ἀνωτάτων δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν λειτουργῶν ἀποδοδομένη εἰς ἐμὲ καὶ ὁμολογουμένη τιμὴ εἶναι εἰς τὰ ὅμματα τοῦ κ. Παπαμάρκου ἀποτυχία, διότι οἱ καθηγηταὶ τοῦ γυμνασίου, ὧν ἠγεῖτο ὁ πολὺς γυμνασιάρχης κ. Π. Φερτάκος δὲν ἐνέκρινον τὰς παιδαγωγικὰς ἀρχὰς τοῦ Διδασκαλείου καὶ ἐνήργουν διὰ τῆς λεγομένης πολιτικῆς νὰ μετατεθῶ ἐκ Λαρίσης, ἵνα μὴ ὑπάρχη διαφορά καὶ ἀντίθεσις μεταξὺ Διδασκαλείου καὶ Γυμνασίου Λαρίσης! Ἡ ἀναγνώρισις καὶ ὁ προβιβάσμός μου εἰς τμηματάρχη ἐν ἔτει 1885 ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας εἶναι ἡ φοβερὰ τιμωρία, ἧς κατέστησα ἑμαυτὸν ἄξιον διὰ τῶν ἐργασιῶν μου ἐν Λαρίσῃ! Ἡ μετὰ θεσις μου ἐπελθούσης ἄλλης Κυβερνήσεως ἐκ τοῦ Ὑπουργείου εἰς διευθυντὴν πάλιν Λαρίσης ὑπὸ τοῦ

Ὑπουργοῦ κ. Π. Μανέτα ὁμολογήσαντος καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἄλλους, δι' ὃ εἶμαι αὐτῷ πολὺ εὐγνώμων, ὅτι μετὰ λύπης προέβαινε εἰς τὴν μετὰ θεσίν μου ταύτην, ὃν ἐθεώρει ἄριστον ὑπάλληλον, εἰς τὸν κ. Παπαμάρκου εἶναι ἐκφρασις ἀποδοκιμασίας. Ἡ κατὰ προτίμησιν πρόσληψις ἐμοῦ ἐν τῷ Ἀρσακείῳ, λαβόντος λευκὰς πᾶσας τὰς 11 ψήφους τοῦ Συμβουλίου πλὴν μιᾶς, τοῦ κ. Ἰω. Πανταζίδου, ἦν ἔλαβεν ὁ συνυποψήφιός μου κ. Παπαμάρκου, ὃ μετὰ τετραετῆ ἐν τῷ Ἀρσακείῳ ἐργασίαν προβιβάσμός μου εἰς τμηματάρχη καὶ ἡ παραίτησις μου ἐκ τοῦ Ἀρσακείου, διότι δὲν ἐθεώρησα ἀξιοπρεπέες νὰ ἔχω καὶ ἰδιωτικὴν ἐργασίαν, ἀφ' οὔ μάλιστα ἐν τῷ Ὑπουργείῳ εἶχον ἐργασίαν μεγάλην, νὰ τακτοποιήσω τὰ παρὰ τοῦ κ. Παπαμάρκου ὡς τμηματάρχου πεπαρωνημένα, ὅστις ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ὅτι ἐπέσειν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἔρχεται νέος ὑπουργὸς ἐτρέπη εἰς ἄτακτον φυγὴν, μὴ τολμῶν νὰ ἀτενίσῃ τὸν νέον ὑπουργόν, ἐθεωρήθη παρὰ τοῦ κ. Παπαμάρκου ὡς ἀποπομπὴ ἐκ τοῦ Ἀρσακείου. Ἡ μετὰ θεσις μου ἐκ τοῦ Ὑπουργείου εἰς διευθυντὴν τοῦ Διδασκαλείου Ἀθηνῶν διὰ λόγους, οὓς τὰ ὕστερον ἐπελθόντα γεγονότα ἐν τῷ τμήματι τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως μαρτυροῦσιν εἰς πάντα μὴ Παπαμάρκου, δὲν εἶνε ἰκανὴ νὰ ἐμποιήσῃ εἰς τὸν κ. Παπαμάρκου οὐδένα πρὸς ἐμὲ σεβασμὸν καὶ νὰ ἀναγκάσῃ αὐτὸν νὰ καλύψῃ ὑπὸ αἰσχύνῃς τὸ πρόσωπον παραβάλλων τὴν πολιτείαν ἐμοῦ καὶ τὴν πρὸς τὸ καθήκον καὶ πρὸς τοὺς διδασκάλους εὐλαβειάν μου πρὸς τὰ παρ' αὐτοῦπραχθέντα καὶ πρραττόμενα, ἅτινα θὰ εἶνε αἰώνιον στίγμα ὅτι ἐυρέθη ἄνθρωπος ποτε καὶ διδασκαλός δεῖξας τοιοῦτον καταδωκετικὸν ζῆλον κατὰ τῶν διδασκάλων τῆς Ἑλλάδος, εἰς οὓς, *risum teneatis amici!* ἔσχε τὸ θράσος νὰ ἀφιερῶσθαι ἐσχάτως καὶ τὸ ὑπὸ πᾶσας τὰς ὄψεις καταγάλαστον βιβλίον του, «*τοὺς Ὑθλοὺς καὶ τὰ πράγματα*». Ἡ δὲ ἐπαίσχυντος πρᾶξις τοῦ κ. Παπαμάρκου νὰ ἐργασθῇ διαβολικῶς διὰ μυρίων συκοφαντιῶν καὶ ψευδολογιῶν, ἵνα μὲ ἀπολύσῃ ἐκ τοῦ Διδασκαλείου Ἀθηνῶν καὶ τὸ χεῖριστον νὰ ἀποδώσῃ εἰς ἐμὲ, τὸν μειονοψηφήσαντα, τὸν διαμαρτυρηθέντα, τὴν ὄντως ἄγαν ἐπιεικῆ βαθμολογίαν τῶν ἀπολυτηρίων καὶ προαγωγικῶν ἐξετάσεων, ἧτις ἐτελεῖτο ὑπὸ τὴν προεδρείαν καὶ τὸν φόβον τοῦ κ. Μιλτιάδου Βρατσάνου, γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, συμπραττόντων καὶ ἄλλων καθηγητῶν μάλιστα, δὲ καὶ τοῦ κ. Νικολάου Καραβᾶ, τοῦ φιλάτου εἰς τὸν κ. Παπαμάρκου καθηγητοῦ, παρ' οὗ ὁ κύριος τμηματάρχης, ἀνησθάνθη ποτὲ ἀγάπην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, δύναται νὰ μάθῃ τίνα στάσις ἐγὼ ἔλαβον ἐν τῇ βαθμολογίᾳ ἐκείνῃ, προβάλλεται νῦν ὡς ἀπόδειξις ὑψηλῆς συνέσεως ὑπὲρ τοῦ Διδασκαλείου. Ἐὰν δὲ θέλῃ νὰ μάθῃ περὶ τούτων πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἃς ἀποταθῇ κάλλιον πρὸς τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σπυρίδωνα Βάσσην, οὗ καὶ ἡ παιδεία μεγάλη καὶ ὁ χα-

ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ ΨΕΥΔΟΛΟΓΗΜΑΤΩΝ

Ὁ κ. Παπαμάρκου, οὗ τὴν πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀρετὴν ἀγάπην θὰ ἐκτίμησῃ κάλλιον ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἐλέγχου τούτου, προσιμαίεται ἐν τῷ βιβλίῳ του «*Ὑθλοὶ καὶ πράγματα*» καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος συκοφαντῶν, ψευδολόγων, λωποδυτῶν, ὅτινες φέρουσιν αἰετοπε ἐν τῷ στόματι τὴν ἀρετὴν, τὴν φιλοπατρίαν, τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην καὶ εὐσπλαγγίαν, τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς. ἵνα διὰ τῆς ἐπιπλάστου ταύτης ἀρετῆς καλύπτωσι τοὺς σκοπούς των καὶ ἀσφαλῆστερον ἐπιτυχάνωσι τῶν δολοφόνων σχεδίων των. «*Ὅχι ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ἀναγκάζει ὁ διαδόχτος οὗτος τερατολόγος καὶ συκοφάντης, ὁ δεύτερος οὗτος Ταρτούφος τοῦ Μολιέρου, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιορκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει καὶ σφόδρα γε ἤθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἀν τύχη, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾷται καὶ περὶ αὐτὰ καταφρεῖ.*» Καὶ δὲν ἀρκεῖται εἰς τὸ ἐκφραστικὸν τοῦτο κατὰ τῶν ἐπιόρκων καὶ ψευδολόγων τοῦ Δημοσθένους ἀπόφθεγμα, ἀλλὰ προσθέτει καὶ ἰδίας του κρίσεις, δι' ὧν ἐκφράζει μετὰ περισσῆς ἀγανακτήσεως τὸ κατὰ τῶν ψευδολόγων καὶ συκοφαντῶν μίσος του. «*Ἐὰν τὰ πράγματα, λέγει, εἶχον φωνήν, θὰ ἐξέλιπον ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους οἱ ὑποκριταί, οἱ ψεύσταί, οἱ ΣΥΚΟΦΑΝΤΑΙ, οἱ δολοπλόκοι, οἱ ραδιοῦργοι, ὁ ἀνθρώπινος βίος θὰ διέρρεεν ὁμαλῶς καὶ ἀθροῦτως, ἡ ὄντως τοῦ ἀγαθοῦ θὰ ἐβαινε ἀπροσκόπτως καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ ἔζων βίον ἀνθρώπινον. . . . Δὲν ἤξευρω διὰ τί, ἀλλὰ πάντοτε ἡ κακολογία μάλιστα δὲ ἡ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑ πλὴν τῆς ἠθικῆς καὶ αἰσθητικῆς ἀσχημίας, ἣν φύσει ἐνέχει μοὶ ἐφάνη καὶ ἀσύνητόν τι πράγμα, μοὶ ἐφάνη ὅτι δὲν στοχάζεται τοῦ σκοποῦ, δὲν ἐπιδιώκει, διότι ἐλέγχει ἀπορίαν πραγμάτων, τῶν μόνων ἰκανῶν νὰ ἐκθέσωσι ὄντως καὶ νὰ βλάψωσι τὸν κακολογούμενον*» («*Ὁρα Παπαμάρκου, Ὑθλοὺς καὶ πράγματα* σελ. 5. 6.). Ὁ χρηστός ὅμως οὗτος συγγραφεὺς τῶν ἄνω λόγων μὲ τὰ κροκοδείλια δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἃ ἡ τοιαύτη τοῦ κόσμου ἀθλιότης καὶ τῆς παλαίνης πατρίδος γεννώσιν εἰς τὴν εὐπαθεῖ καὶ εὐγενῆ αὐτοῦ ψυχὴν, δὲν ἄκησε νὰ ἐκδώσῃ ὀλόκληρον τόμον κατ' ἐμοῦ, ἐν ᾧ μετὰ προσοχῆς ἀξιοθαυμάστου ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ μίαν κἂν ἀλήθειαν. Τὸν κ. Παπαμάρκου γινώσκω ἀπὸ εἴκοσι ἤδη ἔτῶν, λεπτομέρεια δὲ τινες τοῦ κατ' ἰδίαν καὶ δημοσίου αὐτοῦ βίου καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι μοῦ ἔχουσι κατ' αὐτοῦ κινήσῃ τὴν βδελυγμίαν καὶ ἔχω περὶ αὐτοῦ ἐσχηματισμένην γνώμην ὅτι εἶνε ἰκανὸς νὰ διαπράξῃ πᾶν εἶδος κακουργήματος,

πάν εἶδος ἀσεβείας καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ πρὸς τὴν πᾶτρίδα καὶ πρὸς τοὺς συμπολίτας καὶ πρὸς τὰ γράμματα αὐτά. Τοιοῦτος εἰδείχθη ἐν Μακεδονίᾳ ἀείποτε, τοιοῦτος ἐν Ἑλλάδι. Ἐπόμενον δὲ ἦτο ὅτι καὶ ἐν βιβλίῳ κατ' ἐμοῦ, τοῦ ἐλέγχοντος ἀνήκουστα ἐν τῇ δημοτικῇ παιδεύσει τῆς Ἑλλάδος οὐχὶ παραπτώματα, ἀλλὰ κακουργήματα, νὰ δειχθῇ θηριωδέστατος. Μάλιστα δὲ δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι αὐτὸς ὑπέριβαλεν ἑαυτὸν κατὰ τὴν κακουργίαν, ὁ Παπαμάρκου ἐνταῦθα ἐφάνη καὶ ἑαυτοῦ φανλότερος. Ψευδολογία ἀναιδέσταται, συκοφαντία κακουργόταται, παραχαράξεις δημοσίων ἐγγράφων θρασυτάται, διαστροφὰὶ γενομένων λωποδυτικώταται, τυμβωρυχία ἀνοσιώταται πληροῦσι τὸ βιβλίον ἀπὸ τῆς πρώτης σελίδος μέχρι τῆς τελευταίας. Καὶ ἐκπληρῶσεται τις πῶς ἄνθρωπος ἔχων σῶας τὰς φρένας καὶ κατέχων δημοσίαν θέσιν ὑψηλὴν ἔχει τὸ θράσος νὰ ψευδῆται μετὰ βοσκηματώδους ἀναισθησίας, ἀφ' οὗ γινώσκῃ ὅτι ὑπάρχει προχειρότατος ὁ ἔλεγχος τοῦ ψεύδους.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀφιερῶ «εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτοῖς ὡς ὑπόμνησις νὰ προσέχωσιν εἰς τὴν ἐκλογήν τῶν ὀργάνων τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ, καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτοῖς κατὰ τὸν διδασκαλικὸν αὐτῶν βίον ὡς τέλειον καὶ ἀμώμητον παράδειγμα ἀποτροπῆς». Παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστην νὰ διατηρῇ ἐν νῷ τὴν εὐχὴν ταύτην τοῦ συγγραφέως, ἵνα κατόπιν τοῦ ἐλέγχου πασῶν τῶν ψευδολογιῶν καὶ συκοφαντιῶν ἀποφανθῇ ἐν συνειδήσει, ἂν εἰς ἐμὲ ἢ εἰς τὸν κ. Παπαμάρκου ἀρμόζῃ ἢ ῥῆσις αὕτη. Ὁ βίός ἐμοῦ σύμπας ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ 1894 ἐξητάσθη μετὰ μανιώδους ἐπιμονῆς, ἵνα εὑρεθῇ τι μεμπτόν, καὶ ὅ,τι κατὰ τὴν ἀντίληψιν ἢ κατὰ τὴν προαίρεσιν τοῦ συγγραφέως τῶν Ἰθλῶν εὑρέθη μεμπτόν ἐγγράφῃ οὐχὶ ἄπαξ, ἀλλὰ πλεονάκις. Δὲν ἔχω τὴν γνώμην ὅτι εἶμαι ἀναμάρτητος, καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης ἀκούω τοὺς λόγους τῶν σοφοτέρων ἐμοῦ καὶ διδάσκομαι παρ' αὐτῶν τὸ καλλίτερον. Τοιαύτην ἀείποτε ἐπρέσβευσα ἀρχὴν νὰ τιμῶ καὶ γεραιρῶ τοὺς σοφοὺς καὶ οἰκείους καὶ ξένους καὶ νὰ ζητῶ παρ' αὐτῶν νὰ μανθάνω καὶ γίνομαι καλλίτερος. Καὶ ἂν ὁ κ. Παπαμάρκου ὄντως ἐξήθετε ἐν τῷ βιβλίῳ σφάλματα μου, θὰ ἀπεδεχόμην ταῦτα καὶ θὰ ὠμολόγουν μάλιστα αὐτῶ καὶ δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τοῦτο. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐν τῷ βιβλίῳ του οὐδὲν, ἀπολύτως οὐδὲν σφάλμα μου ἐκτίθεται, ἀλλ' ἐπλάσθησαν πράγματα ἀνυπόστατα ἢ διαστράφησαν ἄλλα πρὸς δυσφημίαν μου. Δὲν ἀποκρύπτω δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου, ἐνθα ἢ μία συκοφαντία διαδέχεται τὴν ἄλλην, ζωηρὸν χαρᾶς με κατέχευε συναίσθημα, τὸ μὲν διότι ἔβλεπον ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τὸ διαβελικὸν τοῦ Παπα-

μάρκου, τὸ ἐστήριγμένον ἐπὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης, ἠδύνατο διὰ μιᾶς πνοῆς ἐκ θεμελίων νὰ καταρρεύσῃ, τὸ δὲ διότι εἰδίδετο ἐν ταύτῳ εὐκαιρία νὰ καταδειχθῇ ἡ Κυκλωπείος τοῦ ἀνθρώπου τούτου κακουργία καὶ μωρία καὶ νὰ γίνωσιν ἐπὶ τέλους πιστευτοὶ οἱ λόγοι ἡμῶν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πρέπει τάχιστα νὰ ἀποπεμφθῇ ἐκ τοῦ ὑπουργείου καὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος αὐτῆς ἢ νὰ διορισθῇ εἰς θέσεις ἄλλας ὑπὸ κηδεμονίαν πάντοτε, διότι εἶναι ὁ ὄλεθρος αὐτός.

Ἐν τῇ ἀνασκευῇ ταύτῃ δὲν πρόκειται περὶ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐργασιῶν μου, τοῦτο παρακαλῶ νὰ ἔχη ἀείποτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ ἀναγνώστης, διότι φαίνεται ὅτι εἰς καὶ μόνος ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει ὁ κ. Παπαμάρκου ἢ τὸ πολὺ καὶ δύο ἢ τρεῖς φίλοι τοῦ Παπαμάρκου ἐξάρχοντος τοῦ κ. Φ. Γεωργαντᾶ, οἱ λέγοντες ὅτι ἀγνοῶ τὴν παιδαγωγικὴν ἐπιστήμην, σύμπας δὲ ὁ ἄλλος κόσμος ἔχει περὶ ἐμοῦ εὐτυχῶς ἄλλην γνώμην· ἀλλὰ πρόκειται νὰ καταδειχθῇ εἰς ποίαν ἠθικὴν κατάστασιν καὶ διανοητικὴν εὐρίσκεται ὁ γενικὸς Διευθυντὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος, ὅστις εὐεξέλεγκτα πράγματα κατεψεύσατο μετὰ κυνικῆς ἀναιδείας, φιλοτιμηθεὶς νὰ υπερβάλῃ εἰς μὲν τὸ θράσος τὸν Θερίτην τοῦ Ὀμήρου, εἰς δὲ τὴν ἀναισχυντίαν τὸν Λουκιάνειον Ἀλκιδάμαντα, περιάπτων ἀδοξίαν μεγάλην εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόλου καὶ εἰς τὸν κλάδον, οὗ κατὰ κακὴν σύμπτωσιν ἐτάχθη ἀγώτατος ὑπάλληλος. Καὶ ἐκ τῶν ψευδολογιῶν καὶ συκοφαντιῶν καὶ μωρολογημάτων τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἃ θὰ ἐξελεγχῶμεν ὡς τοιαῦτα, ἃς ἴδῃ πᾶς τις πόσον καλῶς ἡμεῖς γινώσκουμεν αὐτὸν καὶ θὰ δικαιώσῃ ἡμᾶς, πιστεύομεν, ἀναλαβόντας νὰ σώσωμεν τὴν παιδείαν ἀπὸ τῆς παροιμιώδους τῆς ἀνθρώπου τούτου μωρίας καὶ κακουργίας.

Ταῦτα εἰπόντες ἐρχόμεθα εὐθὺς εἰς τὸν ἔλεγχον ἐπικαλούμενοι τοῦ ἀναγνώστου τὴν προσοχὴν. Καὶ πρῶτον προτάσσομεν τὰς ἀποφάνσεις τοῦ κ. Παπαμάρκου αὐτολεξεί παραλαμβάνοντες αὐτὰς ἐκ τοῦ βιβλίου, εἶτα δὲ ἐπιφέρομεν τὴν ἀνασκευὴν ἐκ τῶν ἐπιστήμων κειμένων, ἃ εἶχε πάντα πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Παπαμάρκου συγγραφέων τὸ βιβλίον. (Ἐπετ. συν. ἐχ.)

Ἡ Ἑλληνομάθεια τοῦ κ. Παπαμάρκου.

Ὁ κ. Π. εὔρε πρόσφορον ἔδαφος ἀγυρτίας νὰ ἐγκωμιάζῃ τοῦς Ἑλληνας συγγραφεῖς! Ἔστω, ἃς ἐπιτραπῇ αὐτῷ νὰ ἐγκωμιάζῃ τὸν Ἡρακλέα. Ἄλλ' ὀφείλει πρώτιστα πάντων νὰ ἐνοῆ αὐταῖς. Πόσον δὲ κατορθοῖ τοῦτο, καταλαμβάνει πᾶς τις ἐκ τοῦ ἐπομένου χωρίου τοῦ Ἡσίοδου, οὗ ἐν τοῖς Ἰθλοῖς σελ. 224 ποιεῖται μετάφρασιν. Ὁ Ἡσίοδος λέγει «καὶ τε δι' αἰγὰ ἤσις τανύτριχα πῶσα δ' οὔτι, οὐνεκ ἐπησταναὶ τρίγες αὐτῶν, οὔτι διάησιν ἐξ ἀνέμου Βορέου. . . » Ὁ δὲ κ. Π. μεταφράζει «τρέμει (ὑπὸ τοῦ βορρᾶ) ἢ αἰγὴ ἢ τανύτριχ, τρέμει καὶ τὸ πρόβατον τὸ βαθύμαλλον!» Ἄλλ' ὁ Ἡσ. λέγει ὅτι τὸ πρόβατον δὲν τρέμει. Τί δὲ ὑπὸ τοιοῦτου δεινοῦ ἐλληνοιστοῦ πάσχουσιν ὁ Πίνδαρος καὶ ὁ Αἰσχύλος, δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, θὰ ἀποδείξωμεν δὲ καὶ ἡμεῖς διὰ μακρῶν.